

Tapio Rantala

Metsäpolitiikan legitimitetti – käsiteanalyysi ja empiirisiä sovelluksia

---

Rantala T. (2022). Metsäpolitiikan legitimitetti – käsiteanalyysi ja empiirisiä sovelluksia. Metsätieteen aikakauskirja 2022-10718. Tutkimusseloste. 3 s. <https://doi.org/10.14214/ma.10718>

Yhteystiedot Helsingin yliopisto, Metsätieteiden osasto, Helsinki

Sähköposti tapio.rantala@helsinki.fi

Hyväksytty 23.2.2022

Seloste väitöskirjasta Rantala T. (2020). Legitimacy of forest policy – concept analysis and empirical applications in Finland. *Dissertationes Forestales* 309. 98 s. <https://doi.org/10.14214/df.309>

Tutkimuksessa analysoitiin Suomen metsäpolitiikan ja metsiin liittyvän luonnonsuojelupolitiikan legitimitettiä kansalaisten ja metsäpolitiikan toimijoiden mieltämänä. Tutkimuksen kontekstissa legitimitetillä tarkoitettiin ensisijaisesti, että kansalaiset pitävät metsiin liittyvää vallankäyttöä sekä säätelystä käytettyjä lakeja ja politiikkaohjelmia oikeudenmukaisina.

Tutkimuksen teoreettinen perusta rakentui pääasiassa valtiotieteen pohjalle, jota täydennettiin legitimitetin psykologialla ja ympäristöarvojen tutkimuksella. Tutkimuksessa analysoitiin, millä perusteilla ihmiset arvioivat metsiin liittyviä säädöksiä, päätöksentekoprosesseja, poliittisia ohjelmia ja alan hallintoa. Tutkimuksessa sovellettu sosiaalisiin arvoihin perustuva teoriakehikko on tarkoitettu yleiseksi ja soveltuvaksi myös muiden alojen tutkimuksiin. Tekstianalyttinen tutkimusmenetelmä on käyttökelpoinen varsinkin julkisten politiikkakeskustelujen empiirisessä analyysissä.

Tutkimuksen empiirisessä osassa analysoitiin aineistoa lehtien yleisönosastojen keskusteluista sekä Kansallisen metsäohjelman valmistelussa annettuja kirjallisia kommentteja. Lisäksi tutkittiin metsäpolitiikan organisoituneiden toimijoiden arvokäsityksiä haastatteluiden ja kirjallisten aineistojen pohjalta.

Metsäpolitiikkakeskustelun julkisuus jakautui varsin monipuolisesti erilaisia näkökantoja edustavien kansalaisten kesken, vaikka eräät kirjoittajat olivat poikkeuksellisen aktiivisia. Luonnonsuojelujärjestöjen edustajat, tutkijat ja poliitikot pääsivät varsin hyvin ääneen. Sen sijaan metsä- ja luonnonsuojeluhallinnon edustajat osallistuivat keskusteluun vain vähän, vaikka heillä on merkittävä rooli politiikan käytännön toimeenpanijoina.

Politiikan onnistumisen arvioinnissa käytettiin yleisimmin hyvinvointiin, luonnonsuojeluun, demokratiaan, erilaisten hyötyjen ja haittojen oikeudenmukaiseen jakamiseen, hyvään hallintoon, perusoikeuksiin ja markkinoiden reiluihin pelisääntöihin liittyviä arvoja (Taulukko 1).

Yleisönosastokeskustelu oli kriittisesti sävytynyttä – tehdyistä arvioista 52 % oli kielteisiä ja 26 % myönteisiä, kun taas 22 % arvioi asian eri puolia ottamatta selvää kantaa puolesta tai vastaan.

Taulukko 1. Metsäpolitiikan onnistumisen arvioinnissa käytettyjen arvojen esiintyminen lehtien yleisönosastokirjoituksissa, julkaisujen määrällä painotettu keskiarvo sekä myönteisten (+), kielteisten (-), ja välimuotoisten (+/-) arviointien osuudet, %.

	Turun Sanomat (n=149)	Vihreä Lanka (n=23)	Maaseudun Tulevaisuus (n=181)	Helsingin Sanomat (n=177)	Keskimäärin (n=530)	Joista		
						+	-	+/-
Hyvinvointi	87	91	89	93	90	32	41	27
Luonnonsuojelu	71	96	45	86	68	25	44	31
Demokraattinen legitimitetti	58	91	55	59	59	24	63	13
Jakamisen oikeudenmukaisuus	42	70	61	38	48	15	68	17
Hyvä hallinto	21	52	37	35	33	33	52	15
Perusoikeudet	18	35	19	29	22	23	52	24
Reilut markkinat	7	30	12	9	13	21	63	16

Hyvinvointi ymmärrettiin useimmiten kansantalouden, vientitulojen ja työllisyyden kautta, mutta taloudellisen kasvun tavoiteltavuus jakoi mielipiteitä. Luonnonsuojelulisiin arvoihin ja kestäväan kehitykseen vetoavat puheenvuorot olivat myös erittäin yleisiä. Tulevien sukupolvien oikeudenmukainen osuus hyvinvoinnista ja luonnon säilyttäminen heille oli myös yleinen hyvän politiikan tavoite.

Demokraattisille arvoille löytyi myös varsin laajaa kannatusta. Sekä laajaa osallistumista että laajaa järkipäistä julkista keskustelua pidettiin onnistuneen politiikan merkkeinä. Suuri osa yleisönosastokirjoittajista ja haastatelluista henkilöistä kannatti sovitteluhakuista päätöksentekoa, mutta pienempi osa piti parempana kompromissitonta linjaa poliittisessa toiminnassa.

Metsiin liittyvien perusoikeuksien, kuten yksityisen omistusoikeuden ja jokamiehen oikeuden kunnioittaminen olivat myös melko tavallisia politiikan arvioinnissa käytettyjä arvoja. Monien mielestä metsät ovat kuitenkin myös kansallisomaisuutta, josta täytyy pitää hyvää huolta. Metsien käyttöön liittyvien hyötyjen ja haittojen oikeudenmukaisesta jakautumisesta käytiin vilkasta keskustelua, joka useimmiten esitettiin vastakkainasetteluna erilaisten ihmisryhmien välillä. Olennaisiksi jakolinjoiksi miellettiin varsinkin maaseutu vs. kaupunki, Suomi vs. ulkomaat, metsätalouden harjoittajat vs. virkistyskäyttäjät ja nykyiset vs. tulevat sukupolvet.

Sekä metsä- että luonnonsuojeluhallinto saivat kiitoksia ja moitteita. Hyvältä hallinnolta odotettiin lakien noudattamista ja toisaalta heidän odotettiin valvovan puolueettomasti ja yhdenmukaisella tavalla sekä ulkomaisen että kotimaisen lainsäädännön toteutumista metsäasioissa. Hyvän hallinnon vastakohtaksi miellettiin muun muassa mielivaltaisuus, holhoavuus ja viranomaisten epäkunnioittava käytös.

Metsiin liittyviltä markkinoilta odotettiin mahdollisuutta reiluun kilpailuun, tämän vastakohtaksi mainittiin monopolimaiseksi ja kartellimaiseksi mielletty toiminta.

Haastateltujen metsäalan organisoituneiden toimijoiden keskeinen arvomaailma liittyi talouteen ja työllisyyteen – myös luonnonsuojelua arvostettiin, mutta ensisijaisesti hyötynäkökulman kautta. Luontotoimijoiden keskeinen metsiin liittyvä arvomaailma sen sijaan rakentui enemmän luonnon itseisarvojen ympärille. Toimijoiden välejä luonnehti luottamuksen puute.

Toiminnan laillisuutta niin kotimaisen kuin EU:n ja kansainvälisen lainsäädännön valossa pidettiin tärkeänä. Erityisesti Suomen hyvä maine sekä moraalinen ja taloudellinen edelläkävijyys korostuivat onnistuneen politiikan lähtökohtina kaikissa osissa aineistoa ja myös useissa metsään liittyvissä kansallisissa politiikkaohjelmissa. Tavoitteelle, että Suomi olisi maailman paras sekä metsätaloudessa että luonnonsuojelussa, on laajaa kannatusta.

Julkiseen keskusteluun näyttää lähtökohtaisesti liittyvän tyytymättömyys ja erimielisyys. Kuitenkin on hyvä huomata, että huolimatta vaihtelevista käsityksistä metsiin liittyvien institu-

tioiden ja politiikkojen toimivuudesta on suomalaisilla tutkimusten perusteella varsin laajasti jaettu arvopohja sekä suhteellisen korkea luottamus julkiseen valtaan ja toisiinsa. Metsäkeskustelu on osa laajempaa keskustelua yhteisistä arvoista ja yhteiskunnan suunnasta – nämä keskustelut jatkunevat vilkkaina tulevaisuudessakin.

Lähteitä

Easton D (1965) A systems analysis of political life. John Wiley, New York.

Norris P (toim) (1999) Critical citizens. Global support for democratic government. Oxford University Press, Oxford. <https://doi.org/10.1093/0198295685.001.0001>.

Hurrelmann S, Schneider J, Steffek J (toim) (2007) Legitimacy in an age of global politics. Palgrave Macmillan, Basingstoke. <https://doi.org/10.1057/9780230598393>.